

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci

Mgr. Jany Moskalové

Název disertační práce: Problém svobody v d jinách myšlení a jeho novodobý existenciální koncept z pohledu spisovatele (F. Dostojevskij), filosofa (J. P. Sartre) a teologa (P. Tillich)

Autor disertační práce: Mgr. Jana Moskalová

Oponent disertační práce: prof. Dr. Josef Dolista, Ph.D., Th.D.

Datum: 18.04.2011

1. Včetně stránka disertační práce:

Autorka doktorské disertační práce zvolila téma aktuální a nadčasové. Téma svobody bude vždy v centru zájmu politiků, politologů, filosofů, spisovatelů a teologů. Ze široké nabídky volila pojednání o významných aspektech svobody u známých autorů: Dostojevskij, Sartre, Tillich. Obsah práce odpovídající jejímu nadpisu je vyjádřen v kapitole třetí, čtvrté a páté. Úvod práce by neměl být úslován, nejedná se o faktickou kapitolu badatelské práce. Závěr práce je stručný, nevyjadřuje přesně to, co by měl odpovídat dosaženému cíli výzkumu. V úvodu práce není přesně vymezena metoda práce. Otázkou je, co by měl být cílem bádání. Je zřejmé, že se jedná o téma svobody u vybraných autorů uvedených v nadpisu práce, ale není zřejmé, o jakou novost výzkumu se vlastně jedná. Tématika svobody je příliš široká, proto autorka v úvodu své práce měla jasně vymežit badatelský cíl, místo toho volila spíše popis práce, shrnutí toho, co se týká do této na dalších stránkách.

Kapitola druhá s názvem „Historický přezřeh“ nejprve vychází z novozákonní pozice svobody. Je nepochybné, že svoboda je termín, který v novozákonní teologii sehrává klíčovou roli. J. Moskalová stručně vysvětluje tuto tezi, ale nejde do exegetické hloubky a nebere v úvahu všechny Pavlovy listy. Pak přechází k Augustinovi a poukazuje na spor s Pelagiem. Tento spor do hloubky popsal ve své práci G. Greshake, není zde citován. Tento spor mezi Augustinem a Pelagiem je popsán tak, že nelze vznést výhrady, ale bohužel autorka nevyhází z originálu díla Pelagia,

matu od Harnacka. Pesto by si doktorská diserta ní
ními prameny. Pojetí svobody u Anselma je vhodn
popsáno referátovým zp sobem z p ekladu L. Karfíkové. Lutherovo pojetí svobody
je také vhodn p edlofeno, autorka vychází z p eklad jeho d l, poukazuje na dílo O.
H. Pesche, který je znalcem díla M. Luthera v n meckém jazykovém prost edí.
Svoboda (svobodná nutnost) v pojetí B. Spinozy je popsána z jeho slavné Etiky.
Svoboda v pojetí I. Kanta vychází ze Základ metafyziky mrav , je zde také odkaz
na dílo M. Znoje a M. Sobotky, kte í nejsou specialisty na výklad Kantovy filosofie,
autorka si tedy zde pomáhá sekundární literaturou. V jazykovém n meckém prostoru
existuje ada renomovaných odborníků na dílo I. Kanta, je koda, že autorka z stává
vázána v odkazech na eské jazykové prost edí. Autorka doktorské diserta ní práce
pak podobným zp sobem vysv tluje základy pojetí svobody u Schelunga, Hegela,
Kierkegaard, Marxe, Fromma a Milla. V cn její teze jsou správné, ale kapitoly
nejdou vyvážené a obsah kapitol nevyjad ují fládnou spekulaci a vztahy mezi
jednotlivými autory. Ná rt historického pr ezu je u in n tém slovníkovým
zp sobem. Odkaz na J. S. Milla je u in na jasn referátovým zp sobem o jeho knize
šO slobodeň ve slovenském jazyku.

T etí kapitola s názvem šDostojevskij, Fjodor Michaljovi : Svoboda jako b emenoň
je kapitolou, která je dob e zvolena, ale autorka si zde v ímá i jeho pojetí víry a
vyznání, místo aby z stala u problematiky svobody, tu pak analyzovala a zkoumala.
Je diskutabilní, zda ve výkladu svobody u Dostojevského byl nutný exkurs sm rem k
Leibnizovi. Shrnutí (s. 100) je v cné a hodnov rné.

vrtá kapitola s názvem šJean-Paul Sartre: Svoboda jako jediný základ lidské
existenceň p edstavuje tohoto filosofa jako autora, jeho fl p emý lení se dotklo
p edev ím problematiky lov ka a jeho svobody bez zakotvení v náboflenské ví e.
Na s. 145 zmi uje autorka v kritickém p ístupu pojetí svobody Sartra právem jméno
J. Lacroix, m flme se ale tázat, pro nezmi uje také nap . tomistického filosofa J.
Maritaina.

Pátá kapitola s názvem šTillich, Paul: Svoboda jako p echod od esence k existenciň
poukazuje na nutný vztah filosofie a teologie. Kladen je d raz na pojem korelace v
díle P. Tillicha, na který poukázal ve svém pojednání Z. Ku era, na roli teologie a
filosofie v metod korelace. Pojetí svobody u P. Tillicha íní autorka takovým
zp sobem, aby stru n vyhodnotila jeho významné teze p edev ím z jeho
Systematické teologie.

Záv ry:

1. Doktorská diserta ní práce, a koli téma svobody je st flejní, z stává p esto polytematická, protofle je v ní rozpracováno velké mnofství autor a dal-ích d l. Na stran jedné je touto skute ností práce snadno itelná, na stran druhé v zájmu bádání se nabízí otázka, zda autorka nem la ve svém bádání z stat u minimálního po tu autor . Tak by byla umen-ena kvantita zpracované matérie, ale vynikla by kvalita badatelského úzce vymezeného cíle.
2. Citace u doktorské diserta ní práce by m ly z stat v p vodním jazyku, u nich by pak mohl být p idán eský p eklad.
3. Doktorská diserta ní práce p edstavuje sumarizaci problematiky svobody v d jinách a vybraných jednotlivých autor . V práci je uvedeno velké mnofství dal-ích údaj , které mohou být dále zpracovány v budoucích letech.
4. P es kritické p ipomínky oponenta lze v en a obsahov s prací mgr. Jany Moskalové souhlasit a uznat tuto práci jako badatelskou s novým metodologickým p ístupem ve zpracování tématu svobody.

2. Formální stránka habilita ní práce:

Formální stránka doktorské diserta ní práce spl uje standardní kritéria poufřivaná v disertacích. Práce má 216 stran v etn bibliografie, text je pe liv opat en poznámkovým aparátem. Odkazy na prameny a literaturu vyuffřivají psaní kurzivem v poznámkovém aparátu, poznámkový aparát obsahuje také vysv tlivky nebo drobný komentá . len ní práce je p ehledné, autorka se nedopou-tí gramatických chyb, jazykový styl je odborný. Text se vyvaroval zbyte ných stylistických chyb a nejasností afl na ned leffité drobnosti (nap . s. 113, slovo pospat, má být popsát, aj.). P edloffená literatura na konci práce je pe liv napsána, autorka bibliografii lení na prameny a sekundární literaturu.

Diserta ní práci s názvem šProblém svobody v d jinách my-lení a jeho novodobý existenciální koncept z pohledu spisovatele (F. Dostojevskij), filozofa (J. P. Sartre) a teologa (P. Tillich) **hodnotím pozitivn a doporu uji** ji k obhajob .

Otázky uchaze ce:

1. Pro se mgr. Jana Moskalová nezabývala mén autory, jejichfl díla by p edstavila a podrobila zkoumání ve srovnání s díly jiných autor ?
2. Jaké výhledy existují do dal-ích let v teologické a filozofické práci na základ poznatk z této diserta ní práce?